

طاعون نشخوار کنندگان کوچک (P.P.R)

مقدمه

طاعون نشخوار کنندگان کوچک یا PPR (پی پی آر) بیماری ویروسی کشنده با انتشار سریع می باشد که در گوسفند و بز دیده می شود. این بیماری معمولاً با شروع ناگهانی علائم بی حالی تب، آبریزش از چشم و بینی، زخم دهان، تنگی نفس، سرفه اسهال بدبو و مرگ مشخص می شود. ویروس به بافت های لنفی و پوششی دستگاه گوارش و قسمت فوقانی دستگاه تنفسی تمایل دارد طاعون نشخوار کنندگان کوچک به علت انتشار سریع، کاهش تولید و تلفات سنگین (به خصوص در بزها) از اهمیت زیادی در تجارت گوسفند و بز و تولیدات آنها برخوردار است و باعث خسارت اقتصادی سنگینی می شود.

تاریخچه

در ایران سال 1373 هجری شمسی بیماری در دو گله در ایلام و سپس در اردبیل، آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، فارس و تهران گزارش شد و در حال حاضر به شکل وسیع در کشور گسترده شده است. در سال 1389 تاکنون تعداد 24 گله در استان اصفهان در گیر بیماری بوده و گزارش گردیده است.

میزبان ها

میزبان طبیعی طاعون نشخوارکنندگان کوچک گوسفند و بز می باشد و بیماری در بزها شدیدتر از گوسفند است.

همه گیر شناسی

میزان واگیری بیماری در مناطقی که بیماری وارد می شود نسبتا بالاست و حدود 50-80 درصد و تلفات در بزها تا 55-85 درصد می رسد. گوسفند و بزهای (سنین حدود 4-18 ماهه) به طور شدیدتری در مقایسه با بالغین مبتلا می شوند. منبع ویروس ترشحات (چشمی، بینی، سرفه، مدفوع و...) حیوان بیمار یا حیوانی است که در دوره نهفته بیماری (قبل از شروع علائم) به سر می برد. این بیماری اغلب با ذات الریه واگیر بزها، پاستورلوز، تب برفکی اکتیمای واگیر و زبان آبی قابل اشتباه است.

انتقال

مهم ترین راه انتقال عفونت از طریق تماس مستقیم بین حیوانات می باشد. این ویروس درخارج از بدن ضعیف می باشد و انتشار بیماری به یک منطقه جدید اغلب در اثر ورود حیوانات آلوده است. انتقال عفونت از طریق استنشاق و یا بلع ذرات پخش شده در هوا از طریق عطسه یا سرفه حیوان آلوده می باشد و انتقال از طریق ملتحمه چشم نیز امکان دارد. حیوان بیمار در دوره نهفته، عفونت زا (انتقال عفونت به حیوانات سالم) می باشد و قبل از شروع علائم، ویروس از طریق ترشحات بینی، اشک، بزاق و ادرار دفع می شود. با شروع اسهال ویروس از طریق مدفوع رفع می شود، هرچند تماس نزدیک مهم ترین راه انتقال بیماری است مواد آلوده نیز می تواند با آلوده کردن غذا و آب و بستر باعث انتقال بیماری گردند. انتقال از طریق شیر نیز رخ می دهد و تغذیه بره و بزغاله ها با شیر آلوده بیماری را منتشر می نماید و اغلب در اثر ورود یک دام جدید آلوده به گله و یا در اثر تماس با گوسفندان و بزهای دیگر در میادین فروش دام رخ می دهد.

آ سبب شناسی

عامل این بیماری ویروس و متعلق به خانواده پارامیکسوویریده می باشد. این خانواده از ویروس های بسیار واگیردار می باشند.

7 علائم بیماری PPR

شکل تحت حاد و مزمن بیماری که اغلب در گوسفند دیده شده و معمولاً کمتر در بز شکل می‌گیرد، با تب خفیف، ترشح بینی خراش‌های مخاطی و اسهال متناوب همراه بوده، که بعد از یک دوره 10 تا 14 روزه حیوان معمولاً بهبود می‌یابد.

شکل حاد بیماری که معمولاً در بزها دیده می‌شود. بعد از دوره نهفته سه تا چهار روزه، تب (40 تا 41 درجه سانتیگراد) و ترشحات آبکی از بینی ناگهان ظاهر شده ولی با این حال حیوان طبیعی به نظر می‌رسد. خراش‌ها در مخاطات، تراوش بزاق زیاد بوده و حیوان زبان خود را به طور مداوم داخل و خارج می‌کند. عطسه و ترشحات آبکی بینی و چشم که بعداً چرکی (غلیظ و زرد رنگ) شده و با تشکیل دلمه باعث انسداد بینی و دشواری تنفس می‌گردد. ترشح از چشم باعث مرطوب شدن موهای زیر چشم شده و با خشک شدن آنها سبب چسبیدن و بسته شدن پلکها می‌شود. در طی 2-3 روز خراش‌ها به هم پیوسته و ایجاد ضایعات وسیع می‌کند که سپس به زخم تبدیل می‌شود. لب‌ها متورم و ترک دار شده و ظاهر پوسته پوسته‌ای پیدا می‌کنند. التهاب دهان همراه با سلولهای مرده که با استشمام بوی تعفن معمول است. با چسبیدن نقاط بافت مرده تشکیل مواد پنی‌ری شکل کدر در سطح غشاهای مخاطی می‌گردد. معمولاً دو تا سه روز پس از شروع تب، اسهال ظاهر می‌شود. مدفوع ابتدا شل و سپس آبکی و بدبو و ممکن است حاوی رگه های خون و قطعات بافت مرده روده باشد. ذات‌الریه نیز با علایم سرفه، سختی تنفس و صداهای تنفسی رخ می‌دهد و سرفه‌های دردناک تنفس صورت می‌گیرد. سقط جنین نیز از دیگر علائم این بیماری است.

کنترل، پیشگیری و درمان

بیماری به طور موفقیت آمیزی قابل کنترل است و از طریق اقدامات قرنطینه‌ای در واحدهای آلوده و مجاور آن، از بین بردن دام‌های آلوده و در تماس، کنترل و ریشه‌کن می‌شود. کنترل تردد (قرنطینه) به همراه استفاده از واکسیناسیون متمرکز ایمن سازی پیشگیرانه در جمعیت‌های حساس توصیه می‌شود. این بیماری درمان اختصاصی ندارد. درمان‌های حمایتی شامل مایع درمانی، درمان ضدانگلی استفاده از آنتی بیوتیک‌ها باطیف اثر گسترده، برای پیشگیری از عفونت ثانویه ریوی و جداسازی حیوانات بیمار، کاربرد دارند. واکسن بیماری طاعون نشخوارکنندگان کوچک در کانون آلوده و نواحی اطراف توصیه می‌شود.

بیماری از طریق کنترل تردد دام در گله‌های آلوده، واکسیناسیون دام‌های حساس اطراف کانون بیماری تا شعاع 10 کیلومتر کنترل می‌گردد.